

3. A KURUC KOR ÉNEKES KÖNYVEINEK ÉS ÉNEKEINEK NYELVI VIZSGÁLATA

3.1. A 17-18. SZÁZADI MAGYAR NYELV

BÁNHIDI Zoltán: Tallózás a két Rákóczi György nyelvében. In: Magyar Nyelv, 1967. 2. sz. 183-193. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelv_1967/?pg=190&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

GINTER Károly: Nyelvi összevetés és interferencia egy 18. század eleji nyelvleírásban. In: Tanulmányok a magyar nyelvtudomány történetének témaköréből. Szerk. Kiss Jenő, Szüts László. Bp. 1991. 212-218. p.

LAMPÉRTH Géza: A kurucz-kor magyar nyelvéről I. In: Magyar Nyelv, 1909. 3. sz. 97-107. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelv_1909/?pg=100&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

LAMPÉRTH Géza: A kurucz-kor magyar nyelvéről II. In: Magyar Nyelv, 1909. 4. sz. 145-153. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelv_1909/?pg=148&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

A középmagyar kor. In: Magyar nyelvtörténet. Szerk. Kiss Jenő, Pusztai Ferenc. Bp. 2005. 577-693. p.

MAY István: Egy népetimológia nyomon követése a 16-18. században. Ország- és népnevek régi szótárainkban. In: Magyar Nyelv, 1988. 3. sz. 327-333. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelv_1988/?pg=346&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

PUSZTAI Ferenc: Kuruc vitézek alázatos folyamodványai. In: Emlékkönyv Benkő Loránd hetvenedik születésnapjára. Szerk. Hajdú Mihály, Kiss Jenő. Bp. 1991. 538-542. p.

Az alázatos szó szerepe és jelentősége.

SZATHMÁRI István: Irodalmi nyelvünk a Rákóczi-korban. In: Európa és a Rákóczi-szabadságharc. Szerk. Benda Kálmán. Bp. 1980. 269-275. p.

SZATHMÁRI István: A magyar irodalmi nyelv a XVII. század végén. In: Magyarország társadalma a török kiűzésének idején. 2. Köznevelési konferencia. Szerk. Szvircsek Ferenc. Salgótarján, 1984. 103-112. p.

3.2. A 17-18. SZÁZAD IRODALMA

CSÖRSZ Rumen István: „Bujdosom szoros utakon”: A régi magyar bujdosóénekek poétikája, I. In: Doromb: Közköltészeti tanulmányok. 3. Szerk. Cs. R. I. Bp. 2014. 139–186. p.

http://reciti.hu/wp-content/uploads/08_Csorsz_Doromb3.pdf

CSÖRSZ Rumen István: „Nincs becsületi a katonának”. Egy kuruc vonatkozású szövegcsalád a 18–19. századból. In: Kuruc(kodó) irodalom. Tanulmányok a kuruc kor irodalmáról és az irodalmi kurucokról. Szerk. Merics István. Nyíregyháza, 2013. 229–247. p.

DOBAY Béla: A kuruc kor népünk és nemzetiségeink költészetében, zenéjében. In: Zempléni Múza, 2002. 2. sz. 29-39. p.

http://epa.oszk.hu/02900/02940/00006/pdf/EPA02940_zmimuzsa_2002_2_029-039.pdf

KÜLLŐS Imola: A latorköltészet és a betyárfolklor összefüggéseiről. In: Ethnographia, 2004. 4. sz. 405-433. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Ethnografia_2004_115/?query=%22bocskor-k%C3%B3dex%22&pg=422&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

VARGA Imre: Bevezetés. In: A kuruc küzdelmek költészete. II. Rákóczi Ferenc születésének 300. évfordulójára. Válogatás, sajtó alá rend. V. I. Bp. 1977. 5-18. p.

VARGA Imre: A népszerű barokk irodalom virágzása. In: A magyar irodalom története 1600-tól 1772-ig. Szerk. Klaniczay Tibor. Bp. 1984. 472-494. p.

VARGA Imre: Rákóczi alakja a kuruc költészetben. In: Európa és a Rákóczi-szabadságharc. Szerk. Benda Kálmán. Bp. 1980. 277-282. p.

VARGA Imre: Rákóczi fejedelem képe a kuruc szabadságharc egykorú költészetében. In: Irodalomtörténeti Közlemények, 1976. 1. sz. 72-84. p.

https://epa.oszk.hu/00000/00001/00296/pdf/itk_EPA00001_1976_01_072-084.pdf

VÁRKONYI Ágnes, R.: Történelmi népiesség és kuruc hagyomány. In: A Rákóczi-kori kutatások újabb eredményei. Szerk. Mérey Klára, T., Péczely László. Pécs, 1974. 16-50. p.

3.3. A 17-18. SZÁZAD ZENÉJE

DOBSZAY László: A „Rákóczi”-dallamkör. In: D. L.: Magyar zenetörténet. 2. bőv. kiad. Bp. 1998. 183-190. p. (Jelenlévő múlt)

ESZE Tamás: Zenetörténeti adataink II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának idejéből. In: Zenetudományi tanulmányok. Szerk. Szabolcsi Bence, Bartha Dénes. 4. köt. Bp. 1955. 51-97. p.

HARASZTI Emil: Barokk zene és a kuruc nóta. In: Századok, 1933. pótfüz. 546-610. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Szazadok_1933/?pg=571&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

HOVÁNSZKI Mária: Magyar nyelvű énekelt (dal-) költészet a 18. századi Magyarországon.

In: Magyar Zene, 2007. 3. sz. 289-342. p.

MOZI, Alexander: Adalékok a kuruc kori népzene magyar-szlovák kapcsolataihoz. In: MTA Nyelv és Irodalomtudományi Osztályának közleményei, 1979. 1-2. sz. 97-141. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/NYIROSZTKOZL_31_01-02/?query=kuruc%20%C3%A9nekesk%C3%B6nyv&pg=142&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

PAPP Géza: Az ének szerepe a XVII. század magyar társadalmában. In: P. G.: A XVII. század énekelt dallamai. 1970. 13-38. p. (Régi magyar dallamok tára; 2.)

PAPP Géza: Az énekszövegek forrásai. In: P. G.: A XVII. század énekelt dallamai. 1970. 57-71. p. (Régi magyar dallamok tára; 2.)

PAPP Géza: A kuruc mozgalmak énekei. In: Magyarország zenetörténete. 2. 1541-1686. Szerk. Bárdos Kornél. Bp. 1990. 249-253. p.

3.4. ÉNEKESKÖNYVEK

3.4.1. BIBLIOGRÁFIA

A magyar kéziratos énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiája, 1542-1840. Összeáll. Stoll Béla. 2. jav. és bőv. kiad. Bp. 2002. 819, 2 p.

<https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/magyar-keziratos/index.html>

A kuruc korra vonatkozó rész a 72. oldaltól.

3.4.2. AZ ÉNEKESKÖNYVEKRŐL

BUSA Margit: A Thököly-kódex ismertetése. In: B.M.: A Thököly-kódex és kuruckori verse. Egy XVII. századi kéziratos kötet ismertetése. Bp. 1958. 5-34. p.

CSÖRSZ Rumen István: Gyönyörű világom, régi szabadságom. Bocskor János énekeskönyve. In: Művelődés, 2003. 2. sz. 13-14. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Muvelodes_2003/?query=%22bocskor-k%C3%B3dex%22&pg=50&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

ERDÉLYI Pál: A Komáromi énekeskönyv. In: Egyetemes Philológiai Közlöny, 1899. 208-213. p.
https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/EgyetemesFilologiaiKozlony_1899/?query=%22kom%C3%A1romi%20%C3%A9nekes%C3%B6nyv%22&pg=215&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

KOCZIÁNY László: Bevezetés. In: K.L.: Őszi harmat után ... Szemelvények két ismeretlen, XVIII. századbeli énekeskönyvből. Bukarest, 1957. 5-43. p. (Haladó hagyományaink; 22.)
Bathó Mihály és Czombó Mózes énekeskönyve.

KÜLLŐS Imola: A XVIII. századi magyar kéziratos énekeskönyvek és a néphagyomány. In: A megváltozott hagyomány. Szerk. Hopp Lajos, K. I. Bp. 1988. 235-275. p.

3.4.3. SZENTSEI GYÖRGY DALOSKÖNYVE

B. B.: Egy régi énekgyűjtemény. A Szentsei – daloskönyvről. In: Evangélikus Élet, 1988. 17. sz. 2. p.

BARCZA Béla: A szentsei-daloskönyvről. In: Lelkipásztor. Evangélikus lelkészi szakfolyóirat, 1979. 7. sz. 430–431. p.

BEKE Ödön: Nyelvjárásaink történetéhez. In: Magyar Nyelv, 1949. 3. sz. 335-340. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelv_1949/?pg=338&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

BITSKEY István: Szentsei György daloskönyve. In: Irodalomtörténet, 1979. 3. sz. 663-667. p.

http://epa.oszk.hu/02500/02518/00219/pdf/EPA02518_irodalomtortenet_1979_03_663-667.pdf

VARGA Imre: Előszó. In: Szentsei György daloskönyve. Sajtó alá rend., jegyz. V. I. 2. köt. Bp. 1977. 9-56. p. (Bibliotheca historica)

3.5. EGYES VERSEKRŐL

ESZE Tamás: Őszi harmat után. In: Irodalomtörténet, 1950. 2. sz. 64-70. p.

https://epa.oszk.hu/02500/02518/00133/pdf/EPA02518_irodalomtortenet_1950_02_064-070.pdf

ESZE Tamás: A Szegénylegények Éneke. In: Irodalomtörténeti Közlemények, 1953. 1-4. sz. 5-28. p.

http://epa.oszk.hu/00000/00001/00190/pdf/ITK_00190_1953_01-04_005-028.pdf

FARAGÓ József: Moldvába és Havasalföldre visszavonuló erdélyi magyar és román kurucok dala. In: Aluta, 1971. 1. sz. 461-467. p.

http://epa.oszk.hu/03300/03316/00004/pdf/EPA03316_aluta_1971_461_467.pdf

Cantio alia, vagyis "Más ének"

JANKOVICS József: Ismeretlen panaszének a kuruckorból. In: Acta Universitas Szegediensis de Attila Jozsef Nominata - Acta Historiae Litterarum Hungaricarum, Tom. 13. 1973. 133-140. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/ActaHistLittHung_13/?pg=137&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu
„Felettebb csudalom...”

KATONA Imre: Az „Őszi harmat után”... In: A megváltozott hagyomány. Folklor, irodalom, művelődés a XVIII. században. Szerk. Hopp Lajos, Küllös Imola, Voigt Vilmos. Bp. 1988. 277-288. p.

KÜLLŐS Imola: „Hej, mikor én huszár vótam Rákóczi vojnában...”. Egy 18. századi kéziratos énekszöveg elemzésének tanulságai. In: Népi kultúra, népi társadalom 1995. 18. köt. 167-192. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MTA_NeprajziKutatointezetEvkonyve_18/?query=kuruc%20%C3%A9nekesk%C3%B6nyv&pg=168&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

MONOSTORI Imre: A költői eszközrendszer és a funkció kapcsolata a Zöld erdő harmatját... kezdetű bujdosóénekekben. In: Magyaritanítás, 1977. 2. sz. 74-76. p.

NAGY László: „Nosza rajta jó katonák igyunk egészséggel!” Gondolatok két kuruc katonadal eredetéről. In: Hadtörténelmi Közlemények, 1980. 2. sz. 228-251. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/HadtortenelmiKozlemenyek_1980/?query=kuruc%20%C3%A9nekesk%C3%B6nyv&pg=233&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

PÉCZELY László: A kuruc költészet egyik remeke. In: Jelenkor, 1976. 3. sz. 265-272. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/JelenkorPecs_1976_1/?pg=286&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu
A „Siralmas ének a koroncói (szömörei) harcról”

REXA Dezső: Két újabb változat "A volt tót kurucz dalá"-hoz. In: Irodalomtörténeti Közlemények, 1910. 1. sz. 118-120. p.

https://epa.oszk.hu/00000/00001/00087/pdf/ITK_00087_1910_01_118-120.pdf

TARNÓC Márton: Egy kuruckori vers szövegtörténetéhez. (Descriptio fortunae inconstantiae). In: Acta Universitas Szegediensis de Attila Jozsef Nominata - Acta Historiae Litterarum Hungaricarum, Tom. 10-11. 1971. 149-155. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/ActaHistLittHung_10-11/?query=kuruc%20%C3%A9nekesk%C3%B6nyv&pg=153&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

VARGA Imre: Egy bujdosó énekünk történetéhez. In: Acta Universitas Szegediensis de Attila Jozsef Nominata - Acta Historiae Litterarum Hungaricarum, Tom. 13. 1973. 123-131. p. (Irodalomtörténeti dolgozatok; 103.)

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/ActaHistLittHung_13/?pg=122&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu
„Sírjakok szemeim...; Thaly: A bujdosó Rákóczi éneke, 1727

VORÁK József: Bujdosó énekek, Rákóczi – siratók Halasról. In: Forrás, 1976. 3. sz. 9-13. p.

3.5.1. CSÍNOM PALKÓ

KERESZTYÉN Balázs: A „Csinom Palkó” kezdetű költemény kárpátaljai vonatkozásai. In: Hadtörténelmi Közlemények, 1991. 1. sz. 110-121. p.

https://epa.oszk.hu/00000/00018/00125/pdf/EPA00018_hadtortenelmi_1991_01_110-121.pdf

KERESZTYÉN Balázs: A legszebb kuruc kori dal bölcsője körül. A „Csinom Palkó” kezdetű költemény lehetséges értelmezése. In: Kárpáti Igaz Szó, 1988. ápr. 10. Új Hajtás mell. 5-6. p.

MARTINKÓ András: Csinom Palkó 1705 körül. In: M. A.: Értjük, vagy félreértjük a költő szavát? Bp. 1983. 34-49. p.

MARTINKÓ András: Lóvá tettem Csinom Palkót. Magyar Nyelvőr, 1982. 3. sz. 294-301. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelvor_1982/?query=%22bocskork%C3%B3dex%22&pg=313&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

3.5.2. RÁKÓCZI NÓTA

DOMOKOS Mária: A Rákóczi-nóta családfája. In: Magyar Zene, 1980. 3. sz. 249-263. p.

KEREKES Endre László: A „magyar Marseillaise”: a Rákóczi-nóta és a Rákóczi-induló. In: Palócföld, 2017. 3. sz. 115-119. p.

http://epa.oszk.hu/03200/03286/00139/pdf/EPA03286_palocfold_2017_3_115-119.pdf

KÓSA Vilmos, D.: Rákóczi-nóta. Kuruc versek antológiája. In: Nyelvünk és Kultúránk, 1976. 22. sz. 68-81. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/NyelvunkEsKulturank_022_1976/?pg=69&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

TARI Lujza: A Rákóczi nótától a Rákóczi dallamkörig: II. Rákóczi Ferenc emlékezete a népzeneben (tanulmány). In: Palócföld, 2003. Klnsz. 623-632. p.

https://epa.oszk.hu/03200/03286/00058/pdf/EPA03286_palocfold_2003_rakoczi_623-632.pdf

Összeállította:
Nagyváradai Nóra